

Rovaniemen paikannimikokoelman alku

Paikannimien kerääjä eli nimestäjä

Kauko Saraste oli ensimmäisiä Suomen Akatemian rahoittamia Nimiarkiston säätiön apurahakerääjiä eli nimestäjiä, samalla ensimmäinen Rovaniemen paikannimien kerääjä. – Totto ry:lle kokoelmaa ei ole luovutettu.

Keräämänsä nimistön, 1455 nimilippua, Saraste on luovuttanut Nimiarkistolle 1952. Kokoelmaan liittyy sivun mittainen paikannimitoimikunnalle osoitettu keruukertomus, jonka hän on päivännyt 22. elokuuta 1952. Kertomuksessa Saraste luettelee alueensa seuraavasti: Rovaniemen kauppala ja sen ympäristö, Nivankylä, Tapionkylä, Marraskoski, Patokoski, Meltaus, Jääskönkylä, Marrasjärvi, Kontojärvi, Sonka, Oikaraisenkylä, Viirinkylä, Pekkala, Autti, Taipaleenkylä, Narkaus, Jaatila, Muurola ja Hirvas. Keruukertomuksessa Saraste pitää mahdollisena, että hänen keruutyönsä voisi jatkua. – Saraste ei kerro sitä, miten hän noilla kylillä liikkui.

Kokoelmaan on tullut mukaan nimi Tottorakka (kopio nimilipusta ja Totto XXI, 19).

Paikannimien systemaattinen keruu eli nimestys koko maassa alkoi 1940-luvun lopulla ja jatkui aina 1990-luvulle asti. Vuodesta 1976 lähtien keruun järjestäjänä oli Kotimaisten kielten tutkimuskeskus yhteistyössä yliopistojen suomen kielen laitosten kanssa.

Nykyisin Kotimaisten kielten keskuksen Nimiarkistossa on noin 2,7 miljoonan lipun kokoelma. Rovaniemen kokoelmassa on noin 18 900 nimilippua, jotka on kerätty apurahatöinä ja suomen kielen opiskelijoiden harjoitustöinä.

Kauko Sarasteen henkilötiedot 1923–1996

Rovaniemeläissyntyinen Kauko Saraste suoritti filosofian maisterin tutkinnon Helsingin yliopistossa 1949, pääaineenaan suomen kieli. Laudaturtutkielman aihe on *ea-* ja *ää-*loppuisten nominien etymologia (Helsingin yliopisto, suomen kielen opinnäytteet) – Elämäntyönsä Saraste teki äidinkielen opettajana Torniossa, Oulussa, Heinolassa ja Lahdessa.

Keväällä 2025 ilmestyi Petri Sarasteen kirja *Isäni vaiettu sotavankeus* (Otava)

24.1.2026

Marketta Harju-Autti

